

SPIS TREŚCI

Codziennosc powojennej Europy. Wstep do wydania polskiego – <i>Wojciech Józef Burszta</i>	13
Przedmowa	19
1. Wprowadzenie	19
Europa częścią różnorodnej nowoczesności	19
Zagadnienia przewodnie	20
Co to jest historia społeczna?	21
Różnice w porównaniu z innymi syntezami	23
Określenie przestrzeni Europy	24
Ramy czasowe	25
Układ książki	26
Literatura	27
PODSTAWOWE UKŁADY SPOŁECZNE	29
2. Rodzina	29
Stan badań	29
Przemiany rodziny	30
Przełom okresu powojennego	30
Powrót do klasycznej rodziny	33
Przełom od schyłku lat sześćdziesiątych	35
Różnorodność modeli małżeństwa	36
Relacje między rodzicami a dziećmi	40
Otwarcie zamkniętej rodziny	41
Kontrowersje	43
Zbieżności i rozbieżności	44
Rozbieżności	44

Podobieństwa i zbieżności	47
Europejskie osobliwości	48
Literatura	50
3. Praca	51
Stan badań	51
Przemiany pracy	52
Praca około 1950 roku	52
Praca w okresie prosperity lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych	54
Wydajność i uposażenia	54
Dominacja zatrudnienia w przemyśle	54
Przemiany miejsc pracy i życiorysów zawodowych	56
Niskie bezrobocie	57
Praca kobiet	58
Zanik gospodarki rodzinnej	58
Podział między pracą i czasem poza pracą	60
Debata o pracy	61
Praca po roku 1970	62
Rosnące bezrobocie	62
Miejsca pracy i przebieg życia zawodowego	63
Społeczeństwo usługowe	64
Dynamika pracy kobiet	64
Rozbieżności	65
Praca kobiet	65
Rozbieżności pomiędzy centrum a obrzeżem	66
Rozbieżności pomiędzy Europą Zachodnią a obszarem radzieckiego panowania w Europie Środkowo-Wschodniej	67
Rozbieżności pomiędzy przedsiębiorstwami zachodnioeuropejskimi	68
Zbieżności	69
Europejskie osobliwości pracy	69
Europejska praca przemysłowa	70
Praca kobiet rzadszym zjawiskiem w Europie Zachodniej	71
Wyraźniejszy rozdział pomiędzy pracą i czasem poza pracą	71
Literatura	72
4. Konsumpcja i poziom życia	74
Stan badań	74
Nastanie konsumpcji masowej	75
Poprawa poziomu życia od 1945 roku	79

Dochody	79
Przemiany wydatków gospodarstw domowych	80
Poprawa w głównych obszarach konsumpcji	82
Wyżywienie	83
Mieszkanie	84
Opieka zdrowotna	85
Oczekiwany czas życia	85
Rozbieżności i zbieżności	87
Rozbieżności	87
Zbieżności	90
Europejskie osobliwości	92
Amerykanizacja	92
Wyjątkowość europejskiej konsumpcji	93
Szczególny europejski styl i różnorodność produktów konsumpcyjnych	93
Priorytety konsumpcji	94
Europejskie korzenie masowej konsumpcji	95
Dyskursy o europejskiej konsumpcji	95
Literatura	95
5. Przemiany wartości i sekularyzacja	97
Stan badań	97
Przemiany wartości i religijności	99
Koncepcje przemian wartości	99
Epoki przemian wartości	101
Nacechowany sprzecznościami okres powojenny	101
Przemiany wartości od lat sześćdziesiątych do osiemdziesiątych: czas indywidualizacji i sekularyzacji	101
Inne przemiany wartości: lata dziewięćdziesiąte	107
Europejskie rozbieżności i zbieżności	110
Rozbieżności	110
Zbieżności	113
Europejskie osobliwości	114
Literatura	117
SPOŁECZNE HIERARCHIE I NIERÓWNOŚCI	120
6. Elity, intelektualści, środowiska społeczne	120
Elity	121
Stan badań	121

Zmiana europejskich elit	122
Okresy przełomu	122
Przemiany elit	124
Rozbieżności	126
Zbieżności	126
Europejskie osobliwości	127
Intelektualiści	129
Przemiany intelektualistów	129
Rozbieżności i zbieżności	131
Rozbieżności	131
Zbieżności	134
Europejskie osobliwości	135
Środowiska społeczne	137
Mieszczaństwo	137
Przemiany mieszczaństwa	137
Lata pięćdziesiąte i sześćdziesiąte	138
Od późnych lat sześćdziesiątych do osiemdziesiątych	140
Lata dziewięćdziesiąte	142
Europejskie rozbieżności i zbieżności	143
Europejskie osobliwości	144
Środowisko robotnicze	145
Rozbieżności	148
Warstwa chłopska	149
Warstwa drobnomieszczańska	153
Podsumowanie: czy koniec pewnej europejskiej osobliwości?	155
Literatura	156

7. Społeczna nierówność sytuacji życiowych i szanse ruchliwości społecznej

Stan badań	160
Przemiany nierówności społecznej – nierówność sytuacji życiowych	160
Wskaźniki podziału dochodu i majątku	161
Rozwój podziału dochodu i majątku	163
Podział majątku	170
Europejskie cechy wspólne nierówności sytuacji życiowych	173
Ruchliwość społeczna	175
Zmiany awansu społecznego i degradacji	176
Zbieżności	177

Przewaga Stanów Zjednoczonych w szansach awansu społecznego	178
Podsumowanie	179
Literatura	181
8. Migracja	183
Stan badań	183
Okres powojenny	184
Migracja przymusowa	184
Migracja zarobkowa	186
Gospodarczy rozkwit lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych	187
Migracja zarobkowa	188
Pochodzenie i struktura społeczna imigrantów	189
Polityka imigracyjna	190
Lata siedemdziesiąte i osiemdziesiąte	190
Schyłek lat osiemdziesiątych i lata dziewięćdziesiąte	193
Kontynuacje	194
Nowe tendencje	194
Rozbieżności i zbieżności	196
Rozbieżności	196
Zbieżności	198
Osobliwości Europy	199
Literatura	201
SPOŁECZEŃSTWO I PAŃSTWO	203
9. Środki masowego przekazu i europejska opinia publiczna	203
Stan badań	204
Okres powojenny	205
Od lat pięćdziesiątych do siedemdziesiątych	207
Umędzynarodowienie i europeizacja od lat osiemdziesiątych	213
Rozbieżności i zbieżności	218
Europejskie osobliwości	220
Literatura	223
10. Ruchy społeczne, konflikty społeczne, społeczeństwo obywatelskie	225
Stan badań	226

Okres powojenny	227
Lata pięćdziesiąte i sześćdziesiąte: okres świetności związków zawodowych	229
Szczyt związkowej siły	229
Nowe ruchy społeczne od schyłku lat sześćdziesiątych	
do lat osiemdziesiątych	230
Ruch studencki	231
Ruchy regionalne	233
Ruchy ekologiczne	234
Ruch kobiecy	235
Ruch pokojowy	236
Ruchy dysydenckie	237
Związki zawodowe i konflikt społeczny	238
Pozanarodowe europejskie społeczeństwo obywatelskie	240
Lata dziewięćdziesiąte	241
Rozbieżności	242
Europejskie tendencje i osobliwości	245
Europejskie osobliwości	245
Literatura	247
11. Państwo opiekuńcze	249
Pojęcia	249
Przemiany państwa opiekuńczego	250
Droga do nowoczesnego państwa opiekuńczego	251
Okres powojenny	251
Początek reform w okresie powojennym	252
Urzeczywistnienie nowoczesnego państwa opiekuńczego do połowy lat siedemdziesiątych	255
Kryzys państwa opiekuńczego od końca lat siedemdziesiątych	258
Europejskie rozbieżności, zbieżności i osobliwości	263
Rozbieżności	263
Zbieżności	264
Europejskie osobliwości	265
Literatura	268
12. Rozrost miasta. Życie miejskie i planowanie miast ...	270
Stan badań	270
Przemiany europejskiego miasta	271

Kontynuacje	271
Rozrost miasta i urbanizacja	272
Zmieniona dynamika gospodarcza miast	276
Zacieranie się kontrastów pomiędzy miastem i wsią	277
Spółeczna segregacja w dzielnicach miejskich i wykorzystanie śródmieść	277
Wizje miasta	278
Planowanie miast	279
Cechy wspólne europejskich miast i ich osobliwości	280
Nowe rozbieżności	280
Zbieżności	280
Osobliwości europejskiego miasta	281
Wygląd europejskiego miasta	281
Ograniczony rozrost miast i mniej miast milionowych	283
Segregacja społeczna według dzielnic miejskich	284
Wykorzystanie śródmieść	285
Władza zarządów miejskich i wizje miast	285
Literatura	286
13. Oświata	287
Rozwój oferty oświatowej i jego przyczyny	288
Upowszechnienie umiejętności czytania i pisanía	288
Przedszkola	289
Szkoły średnie	290
Szkoły wyższe	291
Przemiany szans edukacyjnych	294
Kobiety	294
Warstwy niższe	296
Imigranci	297
Przemiany polityki oświatowej	298
Rozbieżności i zbieżności	300
Uporczywość różnic	300
Zbieżności	302
Bardziej zbliżone wskaźniki kształcenia	302
Przepływy	303
Europejskie debaty	303
Unia Europejska	304
Podobne przyczyny	304
Europejskie osobliwości	305
Literatura	306

14. Podsumowanie	307
Przemiany społeczne	307
Okres powojenny	307
Okres gospodarczego rozkwitu	308
Czas po okresie gospodarczego rozkwitu – lata siedemdziesiąte i osiemdziesiąte ..	308
Czas po przełomie z lat 1989–1990	309
Rozbieżności, zbieżności, powiązania	309
Zbieżności i powiązania	311
Europejskie osobliwości	313
Literatura	316
Spis wykresów	317
Spis tabel	318
Spis ilustracji	319
Indeks nazwisk	320
Indeks nazw geograficznych	322

Szeroka panorama życia społecznego w Europie ostatnich kilkudziesięciu lat.

Wbrew nazwie „Stary Świat” okazuje się, że potencjał zmian, jaki tkwi w tym szczególnym miejscu, ciągle jest powodem optymizmu i – kto wie – może czasy Wielkiej Europy dopiero nadchodzą. (...). Możemy na ten temat spekulować, ale nie zapomnijmy o tej książce, której wartością niezbywalną jest to, że otrzeźwia zapaly i pozwala miarkować ambicje. (...) Warto ten wielki projekt europejskiej tożsamości budować na podobnych pracach jak ta. Konfrontuje ona bowiem piękne idee i wartości, jakich dopracował się wielowiekowy dyskurs o europejskości z twardymi realiami życia konkretnych społeczeństw zaludnionych konkretnymi ludźmi, dla których rzeczą najważniejszą jest harmonijne współistnienie na co dzień.

(ze wstępu do wydania polskiego autorstwa prof. Wojciecha Józefa Burszty)

Książkę szczególnie polecamy studentom historii, europeistyki, kulturoznawstwa i antropologii oraz wszystkim, którzy interesują się historią Europy ostatnich kilkudziesięciu lat.